

AZƏRBAYCANDA TEXNOPARK İNSTITUTUNUN SƏMƏRƏLİLİYİNİN YÜKSƏLDİLMƏSİNİN MÜASİR PROBLEMLƏRİ VƏ HƏLLİ YOLLARI

ƏLİHEYDƏR MAHMUDOV

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye

Universitetinin doktorantı

Azərbaycan

E-mail: aliheydar_89@mail.ru

Dünya ölkələrinin iqtisadi inkişaf proseslərinin təhlilindən yanaşdıqda, hazırda iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadi və texnoloji yüksəlişin əsasları kimi çıxış edən iqtisadi mexanizmlər, onların mahiyyəti, çoxfunksiyalılıq xüsusiyyətləri və səmərəlilik baxımından fərqlənən keyfiyyətləri xüsusilə diqqəti cəlb edir. Beynəlxalq təcrübədə bu əlamətlərinə və xüsusiyyətlərinə görə fərqlənən məhsuldar və səmərəli vasitələrdən biri də texnoparklardır. Texnoparklar bir sıra fəaliyyət sahələrinin, ilk növbədə elm, istehsalat, maliyyə, investisiya təşkilatlarının, xidmət və təsərrüfat subyektlərinin, bazar iqtisadiyyatı şəraitində fəaliyyət göstərən baza qatılıqlı fəaliyyətinin təmin olunduğu çoxfunksiyalı fəaliyyət ərazisi kimi xarakterizə olunur. Bu xüsusiyyətli texnoparklarda müxtəlif istehsal və xidmət sahələrinin təşkili, elmi işləmələrin və ixtiraların istehsal proseslərinə tətbiqi, kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyətinin şaxələndirilməsi tədbirləri həyata keçirilir. Əsas etibarlı ilə innovasiyaların yaradılması, işlənməsi, mənimsənilməsi və istehsal proseslərinə tətbiqi baxımından səmərəli iqtisadi mexanizmlər kimi texnoparkların rolu böyükdür. Belə ki, texnoparklarda tətbiq edilən güzəştlər və daha sadə prosedurlar rezidentlər üçün cəlbedici olur və bu kimi texnoparklarda fəaliyyət göstərən istehsal sahələrinə xarici investorların marağı artır, həmçinin xarici investisiyaların cəlbi xeyli intensivləşir, ümumilikdə isə investisiya cəlbediciliyi mühiti əlverişli səviyyəyə qaldırılır [1, s. 242]. Eyni zamanda, texnoparklar əsasən hüquqi şəxs statusunda yaradırlar və onların rezidentləri yenilik ideyalarını daha səmərəli şəkildə tətbiq etmək hədəfləri ilə fərqlənilir. Texnoparkların başlıca funksiyaları istehsal sahələrinin genişləndirilməsindən və

rəqabətqabiliyyətli müəssisələrin yaradılmasından, yüksək keyfiyyətli, həmçinin ixracçı məhsulların istehsalından ibarətdir. Texnoparklarda alimlərin, ixtiraçıların, səmərələşdiricilərin, konstruktorların işlədikləri, əldə etdikləri, hazırladıqları texnoloji yeniliklər, kəşflər, ixtiralar, innovasiyalar sistemli və davamlı şəkildə istehsal proseslərinə tətbiq olunanadək vahid tsikldə baxılır. Texnoparkların əsas təsisçiləri sırasında universitetlər, iri sənaye müəssisələri, müxtəlif sahə nazirlikləri və dövlət qurumları, regional və yerli idarəetmə strukturları, dövlət və özəl müəssisələr, investisiya fondları, maliyyə-kredit təşkilatları, beynəlxalq innovasiya-investisiya təşkilatları, investor kompaniyalar və s. yer alırlar [2, s. 49].

Dünya təcrübəsindən yanaşdıqda, iqtisadiyyatın transformatik vəziyyətdə olduğu bir şəraitdə, yeni və çoxfunksiyalı iqtisadi mexanizmlərə ehtiyacın artmasını qeyd etmək mümkündür və dünyanın əksər ölkələrində bu məsələlərə diqqət artmışdır. Amma, texnoparkların səmərəli fəaliyyətinə, texnopark institutunun optimal inkişafına yalnız bir qrup ölkələrdə, ilk növbədə iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrdə nail olunmuşdur. Məsələn, ABŞ, Qərbi Avropa ölkələri, o cümlədən Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa, İtaliya, Yaponiya, Kanada kimi ölkələrdə innovasiyaların yayılması, işlənilməsi və tətbiqi proseslərinin çevikliyi, səmərəliliyi hesabına yüksək texnologiyalara sahib olunmuş və güclü iqtisadiyyatın formalaşdırılması təmin edilmiş, innovasiyalar və texnologiyalar bazarları əhəmiyyətli səviyyədə inkişaf etdirilmiş, bu ölkələrin ixracında əsas yeri yüksək texnologiyalar və elm tutumlu qiymətli məhsullar tutmuşdur. Bu proseslərin kökündə isə elm və texnikanın yeniliklərinin fəal şəkildə istehsalata tətbiq olunması dayanmışdır və həmin proseslərdə başlıca funksiyaları müxtəlif

təyinatlı texnoparklar və texnopolislər yerinə yetirirlər. Texnoparklardan fəal istifadə etməklə, iqtisadi inkişaf proseslərinə güclü təkan verilməsi mümkün olmuş və texnoparklar çoxfunksiyalı, həmçinin yüksək məhsuldarlığa malik fəaliyyət imkanlarından səmərəli istifadə edilməsi və məhsul istehsalının əhəmiyyətli səviyyədə artırılması davamlı şəkildə iqtisadi artıma səbəb olmuş, əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi bir çox iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrin tərəqqisində və iqtisadiyyatın güclənməsində, onun rəqabət qabiliyyətinin artırılmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Dünya iqtisadiyyatının hazırkı liderləri olan ABŞ və Çində texnoparkların inkişaf etdirilməsi sayəsində iqtisadi artım tempinin sabitləşdirilməsinə nail olunmuş və yüksək nəticələr əldə edilmişdir. Texnoparklarda ən son texnologiyalar üzrə mübadilələr həyata keçirilməklə bərabər, həm də onların istehsala tətbiqi prosesləri intensivləşdirilir. Texnoparklarda innovativ inkişafın əsas mexanizmləri tətbiq edilir və onların məhsuldar fəaliyyəti hesabına iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin inkişaf etdirilməsi, yeni texnologiyaların işlənilməsi və tətbiqi prioritetləri reallaşdırılır. Texnoparklar əlverişli fəaliyyət sahəsi və ərazisi kimi iqtisadiyyat sahəsinin və müəssisələrin tarazlı və məhsuldar inkişafına müsbət şərait yaradır. Təsəffü deyildir ki, dünyada fəaliyyət göstərən 700 texnoparkdan 42 %-i ABŞ-da yerləşir və texnoparkların məhsuldar fəaliyyəti ABŞ iqtisadiyyatının güclü potensialını saxlamağa və artırmağa imkan verir. İqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrin daha çox yerləşdiyi Avropa Birliyi ölkələrində dünya üzrə fəaliyyət göstərən texnoparkların 34 %-i cəmləşmişdir. Buradakı texnoparkların başlıca fəaliyyət istiqamətləri yüksək texnologiyaların işlənməsi, xüsusilə elektrotexnika, elektron, telekommunikasiya avadanlıqları və s. elm-texnologiyalar tutumlu sənaye məhsullarının istehsalından ibarətdir. Texnoparklar Avropa Birliyi ölkələrinin iqtisadi proseslərinə dərin təsir edən mexanizmlərdən biri hesab olunur. Almaniya, Fransa, İtaliya və s. Avropa ölkələrində texnoparkların fəaliyyəti hesabına iqtisadi inkişaf hesabına əlavə impulslar verilir və yüksək texnologiyaların işlənməsi, tətbiq edilməsi prosesləri həyata keçirilir. Bu Birliyin ölkələrində sahibkarlıq subyektlərinin inkişafında və innovativ inkişafın genişləndirilməsində texnopark institutunun rolu əhəmiyyətli səviyyədə artmaqdadır. Dünyanın güclü inkişaf etmiş ölkələrindən hesab olunan Almaniyada

mərkəzi innovasiya sistemi olmadığından, innovativ inkişaf proseslərinin əsas ağırlığı texnoparkların üzərinə düşür. Böyük Britaniyada texnoparklar əsasən XX əsrin 70-ci illərindən başlayaraq formalaşmışdır və müasir dövrdə burada 77 texnopark fəaliyyət göstərir. Texnoparkların maliyyə təminatının həyata keçirilməsində əsas maliyyə mənbələri kimi təsisçilərin və sponsorların maliyyə resursları, texnoparkın yaradılması üçün yaradılan torpaq sahəsinin dəyəri, kommersiya kreditləri, qrantlar və subsidiyalar, texnoparkın tikdiyi binaların satışından əldə etdiyi vəsaitlər və s., həmçinin xarici investisiyalar diqqət cəkilir. Böyük Britaniyanın texnoparklarında innovativ yanaşmalara üstünlük verirlər və bu sahədə ixtisaslaşmış kompaniyaların 41 %-i universitetlərlə və tədqiqat institutları ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri çərçivəsində fəaliyyət göstərir [3]. Son illərdə dünya iqtisadiyyatında önəmli yer tutan və ildən-ilə öz iqtisadi gücünü daha sürətlə artıran Çində isə dünyada mövcud olan texnoparkların 11 %-dən çoxu fəaliyyət göstərir. Çin kimi dinamik inkişaf edən dünya ölkəsinin iqtisadiyyatında texnoparkların rolu artmaqdadır və hazırda 53 texnopark fəaliyyət göstərir [4]. Bu texnoparklarda başlıca fəaliyyət istiqamətləri iqtisadi və texniki inkişafın innovativ mexanizmlər əsasında sürətləndirilməsi, yüksək məhsuldarlığa malik yeni texnologiyalarının tətbiqinin intensivləşdirilməsi strateji vəzifələrdən hesab olunur.

Qeyd edək ki, texnoparklar geniş funksiyalara malik olduqlarından, iqtisadi fəaliyyət proseslərinin təşkilində daha çox səmərə vermək imkanları ilə fərqlənirlər. Məsələn, texnoparklar özlərinin geniş potensiala malik fəaliyyət mexanizmləri əsasında iqtisadi inkişaf proseslərinə güclü təkan verməklə yanaşı, eyni zamanda həmin proseslərin daha səmərəli təşkil olunmasında önəmli rol oynayırlar [5]. Digər tərəfdən, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrlə bərabər, inkişaf etməkdə olan və dayanıqlı iqtisadi artımı ilə fərqlənən dünya ölkələrində də texnopark institutunun inkişaf etdirilməsinə, yeni texnoparkların yaradılmasına, bu sahələrə investisiyaların yatırılmasına və investorların cəlb edilməsinə böyük önəm verilir. Texnoparklara dövlət tərəfindən dəstək mexanizmlərinin göstərilməsi, infrastrukturun yaradılmasında kompleks tədbirlərin görülməsi, bu kimi parkların səmərəli fəaliyyəti üçün əsaslı zəmin formalaşdırır. Bundan əlavə, texnoparklarda qeydiyyatda düşən rezident - firmalar və müəssisələr müəyyən müddət ərzində

integrativ münasibətlərlə sıx olan bir mühitdə məhsudlar işləmək üçün imkanlar əldə edirlər və bunun nəticəsində yatırılan investisiyaların və yönəldilən kapitalın səmərəliliyi, rentabelliyi təmin edilir, bunlar isə öz növbəsində yeni investisiyaların cəlb edilməsində və investorların stimullaşdırılmasında önəmli rol oynayırlar. Qlobal çağırışların intensivləşdiyi bir dövrdə və maliyyə resurslarının qeyri-sabitliyi ilə müşayiyyət olunan dünya iqtisadi proseslərində texnoparklar özlərinin cəlbəedici xüsusiyyətləri ilə ölkələrin iqtisadi modernizasiya proseslərinə, xüsusi iqtisadi proqramların yerinə yetirilməsinə, sənaye sahələrinin inkişaf etdirilməsinə daha çox səmərə verirlər. Texnoparklar yerli və xarici investorlar üçün cəlbəedici fəaliyyət məkanının təşkili, müvafiq güzəştlər sisteminin və stimullaşdırıcı dəstək mexanizmlərinin olması səbəbindən digər iqtisadi fəaliyyət mexanizmləri ilə müqayisədə əhəmiyyətli rəqabət üstünlüklərinə malikdirlər və buna görə də texnoparkların inkişafı ilə bağlı məsələlər kifayət qədər prioritetlik təşkil edir [6]. Digər tərəfdən, texnoparkların milli iqtisadiyyatın innovasiyalaşdırılmasında əhəmiyyətli rolu da, bu kateqoriyadan olan iqtisadi mexanizmlərə marağı artırmaqdadır. Texnoparklar ölkə iqtisadiyyatının strukturunu və istehsalın təkmilləşdirməklə bərabər, regionlarda xammal resurslarının hasilatı və emalı ilə bağlı strateji vəzifələrin reallaşdırılmasında, rəqabətqabiliyyətli emal müəssisələrinin yaradılmasında önəmli əhəmiyyət kəsb edirlər. Texnoparklar əmək məhsuldarlığı qüvvələrinin səmərəli yerləşdirilməsində və əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsində, bunlarla bağlı fəaliyyət strategiyasının modelləşdirilməsində kifayət qədər səmərəli mexanizmlər kimi diqqət çəkirlər. Belə ki, texnoparklar fəaliyyət göstərdikləri regionun və ya şəhərin sosial-iqtisadi problemlərin həllinə müsbət təsir göstərməklə bərabər, həm də insan kapitalından istifadənin səmərəli təşkilində, layiqli iş yerlərinin yaradılmasında, ümumilikdə sosial-iqtisadi problemlərin həllində faydalı fəaliyyətləri ilə diqqət çəkirlər. Regionlarda yaradılan texnoparklar yeni iş yerləri yaratmaqla bərabər, bu regionlarda əhalinin iqtisadi fəallığının artırılmasında əlavə stimullar formalaşdırırlar və bu ərazilərə müasir texnologiyaların, idarəetmə metodlarının gətirilməsini təmin edirlər [7]. Texnoparklarda müxtəlif istehsal sahələrinin təşkili, elmi işləmələrin və ixtiraların istehsal proseslərinə

tətbiqi daha səmərəli şəkildə həyata keçirilir və bu kimi fəaliyyət zonalarına xarici investorların marağı kifayət qədər yüksək olur. Bunun əsasında isə texnoparkların kompleks şəkildə innovativ inkişaf mexanizmlərinin səmərəli şəkildə həyata keçirə biləcək istehsal, kommersiya və xidmət strukturunun yaradılması üçün kifayət qədər əlverişli bir məkan olması ilə bağlıdır [8]. Eyni zamanda, texnoparklar müasir dövrdə yüksək texnologiyaların transferinə imkan verən fəaliyyət sahələrinin təşkili, ümumilikdə innovasiyaların fəal şəkildə tətbiqini həyata keçirmək üçün mövcud baryerlərin aradan qaldırılması baxımından, həmçinin səmərəli fəaliyyət mühitinin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsində maksimum səmərəli və məhsuldar fəaliyyət ərazisi kimi diqqət çəkirlər və bu amillərə görə onlardan istifadənin dairəsi genişlənməkdədir.

Son illərdə Azərbaycanda iqtisadi inkişaf proseslərinin qlobal iqtisadi, maliyyə və investisiya, elm və texnologiyalar çağırışlarına uyğunlaşdırılması istiqamətində önəmli addımlar atılmaqdadır. Hazırda milli iqtisadiyyatın strukturunu yenilənməsi və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı iqtisadi islahatlar dərinləşdirilməkdədir, bundan əvvəl isə geniş həcmli sosial islahatlar başlamışdır. Amma, bu islahatların daha səmərəli və məhsuldar həyata keçirilməsi üçün resurslar, ilk növbədə yeni investisiyalar və maliyyə resursları tələb olunur. Həmin strateji məqsədə çatmaq üçün dünya təcrübəsində səmərəliliyi ilə diqqət çəkən iqtisadi mexanizmlərin tətbiqi məsələlərinə də daha ciddi önəmin verilməsi vacib şərtlər kimi ortaya çıxmışdır. Qeyd edək ki, artıq bir neçə ildir ki, bunlarla bağlı strateji hədəflərin reallaşdırılmasına başlamışdır, belə ki, milli iqtisadiyyatın perspektiv sektorları üzrə konseptual yanaşmalar və strateji hədəflər strateji yol xəritələrində öz əksini tapmışdır. Bunlarla bərabər, ölkə Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında telekommunikasiya və informasiya texnologiyalarının inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə milli iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində innovativ yanaşmaların təmin edilməsi ilə bağlı strateji hədəflər müəyyənləşdirilmiş və onların icrasına başlanılmışdır [9]. Həmin strateji hədəflərin reallaşdırılması proseslərində yüksək texnologiyaların və innovasiyaların işlənməsi, tətbiqi ilə bağlı prosesləri səmərəliliyinin təmin edilməsi istiqamətində texnoparklardan istifadənin genişləndirilməsi, texnopark institutunun inkişaf

etdirilməsi tədbirlərinə intensiv start verilmişdir. Dövlət tərəfindən texnoparkların fəaliyyətinin tənzimlənməsi və bu parkların rezidentlərinin motivasiyasının artırılması üçün onlar 7 illik müddətinə vergilərdən və gömrük rüsumlarından azad edilmişlər [10]. Bunlarla yanaşı, texnoparkların təşkilinə dövlət tərəfindən əsaslı kapital qoyuluşu ilə bərabər, yerli və xarici investorların fəaliyyəti üçün əlverişli şərait yaradılmış, rezidentlərin texnoparklarda qeydiyyatı düşməsi prosedurları sadələşdirilmiş və onların fəaliyyətinə kənar müdaxilələrin qarşısının alınması üçün təsirli tədbirlər görülmüşdür. Eyni zamanda, texnoparklara dövlət tərəfindən dəstək mexanizmlərin davamlı şəkildə olması onların səmərəliliyini və motivasiyasını yüksəldir. Texnoparklarda elmi-texniki yeniliklərdən istifadə etməklə, biznes layihələrinin cəlbediciliyi daha da artırılır. İdeyalar və təşəbbüslər adaptiv proseslərdən keçərək istehsalat tətbiq olunur. Azərbaycanda tətbiqinə daha çox maraq göstərilən sənaye texnoparkları əsasən yeni istehsalın təşkili üçün fiziki və infrastruktur obyektlərin kompleksi kimi qiymətləndirilir. Burada daha çox ərazilər müxtəlif fəaliyyət növləri üçün rezidentlərin sərəncamına verilir və onların səmərəli fəaliyyətinə münbit şərait yaradır. İstehsalat texnoparkının yerləşdirilməsi şərtləri və onun obyektlərinə tələbat əsas rezidentlərin istəyi əsasında və ya sahə sənayesinə uyğun istehsal komplekslərinin yerləşdirilməsi təcrübəsinin təhlili nəticəsində müəyyən olunur. Çox vaxt əlavə nəqliyyat və logistikada ixtisaslaşma tələb edir [11, s. 17]. Bu təsadüfi deyildir, belə ki, texnoparklarda cəmlənmiş güclü maddi-texniki baza və müvafiq infrastruktur obyektləri həlledici əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, innovasiyaların tətbiqi və onun yayılması, ümumilikdə bu proseslər üzrə vahid tsiklin reallaşdırılmasında texnoparklar daha cəlbedici və səmərəli fəaliyyət məkanı kimi tələb olunurlar [12]. Texnoparklarda istehsalın inkişaf etdirilməsi, bununla əlaqədar səmərəli fəaliyyət sahələrinin formalaşdırılması, innovasiyaların işlənməsi, yayılması və tətbiqinin təmin edilməsi, bu məqsədlə həmin sahələrə yerli və xarici investorların cəlbedilməsi potensialları xeyli yüksəkdir [13].

Artıq ölkəmizdə texnopark institutunun formalaşdırılmasına, yaradılmasına, inkişafının sürətləndirilməsinə və səmərəliliyinin yüksəldilməsinə diqqət artırılmışdır. Belə ki, iqtisadi sistemin yenilənməsi və onun struktu-

runun təkmilləşdirilməsində, innovativ inkişafın genişləndirilməsində texnoparklardan istifadəyə üstünlük verilməkdədir. Ölkənin ilk iri texnoloji parkı - Sumqayıt Texnologiyalar Parkı 2009-cu ildən fəaliyyətə başlamışdır [14]. Bu Parkda yüksək texnologiyalar əsasında çoxlu çeşiddə rəqabətqabiliyyətli sənaye məhsulları, əsasən, elektrotexnika məmulatları və elektrik kabelləri istehsal olunur. Burada istehsal olunan innovativ məhsullar yerli bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, artıq ixrac edilməkdədir. Başqa bir texnopark - Yüksək Texnologiyalar Parkı Pirallahıda yaradılır və bu texnoparkın bir neçə müəssisəsinin tikintisi sürətlə davam etməkdədir, həmin texnopark dərman məhsulları və prepratlarının istehsalı üzrə ixtisaslaşmaqdadır. Strateji yol xəritələrinin icra proseslərinin daha intensiv mərhələyə keçməsi ilə əlaqədar olaraq, texnoparklardan istifadənin səmərəliliyinin artırılması üçün yeni imkanlar və potensial formalaşmışdır. Bu məsələlərin kompleks və sistemli şəkildə həll olunması vacib xarakter daşıyır. Texnoparklar şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsi hesabına milli iqtisadiyyatın yeni məhsuldar artım mənbələrinin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi potensialını gücləndirmək mümkündür. Hesab edirik ki, ölkəmizdə texnoparklardan istifadənin səmərəliliyinin təmin edilməsi ilə milli iqtisadiyyatın strukturunun yenilənməsinə və onun innovasiyalaşdırılmasına nail olmaq üçün əlverişli şərait yaradılmışdır və bu istiqamətdə başlanılan tədbirlərin daha da intensivləşdirilməsi vacibdir.

NƏTİCƏ

Yaxın illərdə ölkəmizdə texnopark institutunun səmərəliliyinin yüksəldilməsinin müasir problemlərinin həlli yolları baxımından, bir sıra fəaliyyət istiqamətlərinə daha çox önəm verilməlidir:

- iqtisadiyyatın strukturunun təkmilləşdirilməsində, iqtisadi islahatların sürətləndirilməsində və ixrac potensialının gücləndirilməsində texnoparkların çoxfunksiyalılıq xüsusiyyətlərindən istifadənin müasir dövrün çağırışlarına uyğun şəkildə təmin olunması tədbirləri görülməlidir;

- texnoparkların iqtisadi inkişaf proseslərinə müsbət təsirindən yanaşmaqla, texnopark institutunun kompleks və sistemli şəkildə inkişaf etdirilməsi strategiyası hazırlanmalı və reallaşdırılmalıdır;

- milli innovasiya sisteminin təşkili və innovativ inkişafın gücləndirilməsi ilə bağlı strateji vəzifələrin yerinə yetirilməsində texnoparkların məhsuldar

mexanizmlərindən səmərəli istifadə olunması təmin edilməlidir və s.

Açar sözlər: *texnoparklar, texnoparkların iqtisadiyyatda əhəmiyyəti, texnoparkların səmərəlilik problemləri, texnopark institutu, texnopark institutunun inkişafı, texnoparklardan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi yolları.*

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Əliyev Ş.T. *Azərbaycan iqtisadiyyatı. Sumqayıt, 2018, 376 s.*
2. Tağıyev A.H. *Innovasiya (nəzəri və tətbiqi səpkidə). Bakı, "Təknur", 2018, 552 s.*
3. *Британский опыт создания и управления технопарками. Фонд «Центр Инновационного Бизнеса». Екатеринбург, 2008. -23 с.*
4. Мазур А.А., Стогний В.С., Осадчая Н.В. *Технопарки Китая// Наука та інновації. 2009. № 3 - С.127-134*
5. Пономарев В.Н. *Особые экономические зоны, технопарки и промышленные кластеры как инструменты инновационного развития. Дисс. канд. экон. наук. Москва, 2011, 207 с.*
6. Rodríguez-Pose A., Hardy D. *Are Parks in Emerging Countries Delivering? Technology and Industrial Parks in Emerging Countries. Springer-Briefs in Regional Science 2014, pp. 67-95.*
7. Какатунова Т.В. *Организационно-экономические механизмы развития региональных технопарковых структур. Дисс. канд. экон. наук. Смоленск, 2007, 160 с.*
8. Liu S., Liu C. *Management Innovation of IT Project Managers. / 3 rd International Conference on Information Management, Innovation Management and Industrial Engineering (ICIII), 26-28 Nov. 2010, pp. 62-65.*
9. *Azərbaycan Respublikasında telekommunikasiya və informasiya texnologiyalarının inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə təsdiq olunmuşdur.*
10. *Sənaye parkları haqqında Nümunəvi Əsasnamə. AR Prezidentinin 2013-cü il 24 aprel tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilib.*
11. *Texnoparkların yaradılması üzrə beynəlxalq təcrübə. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu. Bakı-2017, 69 s. <http://ier.az>.*
12. Əliyev Ş.T. *Xüsusi iqtisadi zonaların tətbiqi*

problemləri. Bakı: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2012, 360 s.

13. Гюльмамедов Р.Г. *Технопарки как основа формирования национальной инновационной системы // Креативная экономика. 2016, Т.10, № 1, С. 35-44.*

14. *Sumqayıt Texnologiyalar Parkı. 22 dekabr 2009-cu il. - <https://stp.az>.*

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ТЕХНОПАРКА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

РЕЗЮМЕ

В статье исследованы современные проблемы и пути решения повышения эффективности института технопарка в Азербайджане. С этой целью анализирована роль и сущность института технопарка. Исследован потенциал возможностей развития сети технопарков в Азербайджане. Подготовлены рекомендации и даны предложения по рассматриваемым проблемам.

Ключевые слова: *технопарки, важность технопарков в экономике, проблемы эффективности технопарков, институт технопарка, развитие института технопарка, эффективность использования технопарков.*

MODERN PROBLEMS AND SOLUTIONS TO INCREASE EFFICIENCY OF TECHNOPARK INSTITUTE IN AZERBAIJAN

SUMMARY

Modern problems and ways of solving the increase of efficiency of the institute of technopark in Azerbaijan are explored in the article. The role and essence of the institute of the technopark is analyzed for this purpose. Potential of opportunities for development of network of technoparks in Azerbaijan is investigated. Recommendations and proposals on the issues under consideration are given.

Keywords: *technoparks, importance of technology parks in the economy, problems of efficiency of technology parks, institute of technopark, development of institute of technopark, efficiency of use of technoparks.*